

dr hab. Adam Hołub

Toruń, 17 sierpnia 2022 r.

Uniwersytet Mikołaja Kopernika

w Toruniu

Wydział Nauk o Polityce i Bezpieczeństwie

Recenzja

dorobku naukowego, dr. Magdaleny Molendowskiej w tym zgłoszonego osiągnięcia naukowego pt. *Instytucjonalizacja bezpieczeństwa Unii Europejskiej w kontekście obecnych i przyszłych zagrożeń*, Wydawnictwo Uniwersytetu Jana Kochanowskiego, Kielce 2021, ISBN 978-83-7133-944-8, ss. 341

1. Podstawa formalna

Ocena dorobku osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauki o bezpieczeństwie została przeprowadzona w oparciu o zapisy art. 219 ust 1. pkt 2, ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* (Dz. U. 2021 r. poz. 478) oraz par 10, ust. 2, *Regulaminu przeprowadzania postępowań w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego w Federacji Akademii Wojskowych* stanowiącego załącznik do Uchwały nr 19/2021 Zgromadzenia Federacji Akademii Wojskowych z dnia 29 grudnia 2021 roku.

2. Informacja dotycząca osoby ubiegającej się o nadanie stopnia

Dr Magdalena Molendowska od 2006 roku zatrudniona jest w Uniwersytecie Jana Kochanowskiego w Kielcach. Początkowo, do 2010 roku, jako pracownik Informacji Naukowej Biblioteki Uniwersytetu a następnie od 2010 roku, jako adiunkt w Instytucie Nauk o Bezpieczeństwie Wydziału Prawa i Nauk Społecznych, Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach. Obecnie w Zakładzie Studiów Strategicznych.

W 2005 roku uzyskała tytuł magistra informacji naukowej i bibliotekoznawstwa w zakresie dziennikarstwa z prasoznawstwem (Instytut Bibliotekoznawstwa i Dziennikarstwa, Wydział Humanistyczny, Akademia Świętokrzyska im. Jana Kochanowskiego). W 2006 roku uzyskała tytuł magistra politologii w zakresie studiów europejskich (Instytut Nauk Politycznych, Wydział Zarządzania i Administracji, Akademia Świętokrzyska im. Jana Kochanowskiego). W 2009 roku na podstawie rozprawy *Chrześcijańska demokracja w europejskim procesie integracyjnym* uzyskała stopień doktora nauk humanistycznych w dyscyplinie nauki o polityce (Wydział Zarządzania i Administracji, Uniwersytet Humanistyczno-Przyrodniczy Jana Kochanowskiego w Kielcach).

3. Ocena dorobku naukowego Kandydatki

Zainteresowania dr Magdaleny Molendowskiej oscylują niemal od początku jej działalności badawczej wokół zagadnień związanych z integracją europejską. Wątki związane z zagadnieniami politycznymi początkowo przeważały przeplatając się z problematyką bezpieczeństwa by ostatecznie oddać prymat bezpieczeństwu, co szczególnie widoczne jest w rozwoju publikacyjnym Pani doktor.

W obszarze zagadnień bezpieczeństwa kandydatka wykazuje zainteresowanie i aktywność badawczą w płaszczyznach dotyczących: genezy integracji europejskiej oraz struktury i funkcjonowania Unii Europejskiej, ze szczególnym uwzględnieniem konkretnych podmiotów mających wpływ na decyzje podejmowane przez UE; bezpieczeństwa UE w kontekście instytucjonalnym, z podziałem na różne obszary; zarządzania kryzysowego na poziomie UE; wybranych podmiotów organizacyjnych o charakterze międzynarodowym wspierających UE w zwalczaniu zagrożeń.

Dorobek wykazany w informacji o działalności naukowej wskazuje na świadomy wybór kierunków badań i płaszczyzn zagadnień badawczych związanych z określonymi zagrożeniami dla bezpieczeństwa UE, posiadającymi doniosłe znaczenie dla obszaru bezpieczeństwa Wspólnot a obecnie Unii Europejskiej.

W dorobku publikacyjnym należy wskazać monografię stanowiącą pokłosie dysertacji doktorskiej pt.: *Chrześcijańska demokracja w europejskim procesie integracyjnym*, Wydawnictwo Naukowe Grado, Toruń 2011, s. 306. Jak słusznie wskazano w *Autoreferacie* czynniki polityczne (decydenckie) mają duże znaczenie dla polityki bezpieczeństwa UE, a chadecja jest podmiotem relewantnym w tym zakresie. Można uznać, że badania, które

prowadziła kandydatka w zakresie politycznych aspektów funkcjonowania instytucji i podmiotów UE stanowiły, jak należy sądzić, dogodną płaszczyznę dalszej analizy funkcjonowania Unii w zakresie bezpieczeństwa. Podobnie efektem badań nad europejską chadecją była monografia pt.: *Unia Europejska w koncepcjach Grupy Europejskiej Partii Ludowej „Chrześcijańskich Demokratów”*, Wydawnictwo Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach, Kielce 2018, s. 288. Monografie dotyczące *stricte* obszaru nauk o bezpieczeństwie, to w dorobku kandydatki: *OBWE w systemie bezpieczeństwa europejskiego*, Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach, Kielce 2017, s. 217 oraz współautorskie: *Polityka bezpieczeństwa w programach i działaniach głównych nurtów politycznych Unii Europejskiej*, Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach, Kielce 2016, s. 201 (Pozostali autorzy: Kazimierz Kik, Agnieszka Zaremba); *System zarządzania kryzysowego w Polsce w kontekście członkostwa w Unii Europejskiej*, Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń 2019, s. 309 (Pozostali autorzy: Paweł Górski, Rafał Kołodziejczyk, Martyna Ostrowska); *Infrastruktura krytyczna jako element bezpieczeństwa – wymiar europejski i krajowy*, Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń 2021, s. 215 (Pozostali autorzy: Martyna Ostrowska, Paweł Górski); *Logistyka bezpieczeństwa. Wybrane zagadnienia*, Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń 2021, ss. 216 (Pozostali autorzy: Paweł Górski, Piotr Zalewski, Martyna Ostrowska). Należy również wskazać publikację stanowiącą zgłoszone osiągnięcie naukowe: *Instytucjonalizacja bezpieczeństwa Unii Europejskiej w kontekście obecnych i przyszłych zagrożeń*, Wydawnictwo Uniwersytetu Jana Kochanowskiego, Kielce 2021, s. 341.

Wskazane przez kandydatkę artykuły publikowane w pracach zbiorowych oraz punktowanych czasopismach wskazują na jej zainteresowanie polem badawczym nauk o bezpieczeństwie od 2011 roku. Od tego roku ukazały się 22 teksty w pracach zbiorowych oraz sześć artykułów w punktowanych czasopismach. Dr Magdalena Molendowska była współredaktorką czterech monografii. Należy wskazać przy tym brak w dorobku, publikacji w istotnych czasopismach zagranicznych.

Kandydatka wskazała uzyskanie 1119,8 pkt MNiSW zgodnie z Komunikatem Ministra Edukacji i Nauki z dnia 1 grudnia 2021 r. w sprawie wykazu czasopism naukowych i recenzowanych materiałów z konferencji międzynarodowych oraz Komunikatem Ministra Edukacji i Nauki z dnia 22 lipca 2021 r. w sprawie wykazu wydawnictw publikujących recenzowane monografie naukowe.

Należy odnotować czynny udział kandydatki w konferencjach naukowych zarówno krajowych jak i organizowanych za granicą. Kandydatka wskazała uczestnictwo w 24 konferencjach od 2010 roku, nie doprecyzowując jak brzmiały tytuły głoszonych referatów.

Kandydatka była członkiem komitetów naukowych i organizacyjnych konferencji o zasięgu krajowym i międzynarodowym, gdzie pełniła funkcje: kierownika organizacyjnego, członka komitet naukowego i kierownika naukowego konferencji.

4. Ocena zgłoszonego osiągnięcia naukowego

Dr Magdalena Molendowska, jako osiągnięcie naukowe zgłosiła monografię *Instytucjonalizacja bezpieczeństwa Unii Europejskiej w kontekście obecnych i przyszłych zagrożeń*, Wydawnictwo Uniwersytetu Jana Kochanowskiego, Kielce 2021, ISBN 978-83-7133-944-8, ss. 341. Recenzentem monografii jest prof. dr hab. Jarosław Wolejszo. Wydawnictwo Uniwersytetu Jana Kochanowskiego zostało wymienione pod pozycją 538 w wykazie wydawnictw publikujących recenzowane monografie naukowe poziomu I – 80 punktów (Komunikat Ministra Edukacji i Nauki z dnia 22 lipca 2021 r. w sprawie wykazu wydawnictw publikujących recenzowane monografie naukowe, (<https://www.gov.pl/web/edukacja-i-nauka/komunikat-ministra-edukacji-i-nauki-w-sprawie-wykazu-wydawnictw-publicujacych-recenzowane-monografie-naukowe>)). Monografia składa się z wstępu, czterech rozdziałów, zakończenia, bibliografii, spisu tabel i schematów oraz wykazu skrótów zamieszczonego na początku pracy.

We wstępie monografii wskazano, iż celem przeprowadzonych badań było „przedstawienie aktualnego stanu UE w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa w obszarze wewnętrznym i zewnętrznym, z uwzględnieniem przyszłych wyzwań” (s. 30). Główny problem badawczy sformułowany został jako pytanie: ”w jakim zakresie UE jest w stanie zapewnić bezpieczeństwo państwom członkowskim i ich obywatelom?” (s. 30)

Hipoteza zgodnie, z którą „wypełniając założenia strategii bezpieczeństwa oraz reagując na ewolucję środowiska bezpieczeństwa międzynarodowego, UE będzie kontynuować aktywne zaangażowanie w utrzymanie pokoju i bezpieczeństwa” (s. 30) odpowiada predykcyjnej roli nauki, jednakże w chwili jej artykułowania jest trudna do

zweryfikowania, gdyż jej sprawdzenie możliwe będzie dopiero w przyszłości. Jakiego okresu czasowego dotyczy kontynuowanie „aktywnego zaangażowania”, tego w pracy nie określono. Natomiast warto zauważyć, iż twierdzenie, że „ewolucja wyzwań w aspekcie ciągle zmieniającego się środowiska bezpieczeństwa, będzie wymagała od UE powołania nowych instytucji lub wyposażenia tych już istniejących w nowe kompetencje” (s. 30) może być poddane badawczej weryfikacji. W pracy wskazano obszary zagrożeń, które będą wymagały podjęcia odpowiednich decyzji i działań w zakresie ochrony bezpieczeństwa w ramach UE.

W monografii wskazano, że przedmiotem badań są „instytucje bezpieczeństwa UE, ich skuteczność oraz wystarczalność w kontekście pojawiających się nowych zagrożeń, w szczególności zagrożeń w cyberprzestrzeni. (s. 29). Starano się odpowiedzieć na szereg pytań badawczych: 1. W jakich obszarach bezpieczeństwa UE jest w stanie skutecznie reagować? 2. Jaka rolę odgrywają nowe, zmieniające się uwarunkowania wewnętrzne i zewnętrzne w odniesieniu do bezpieczeństwa UE? 3. W jakim zakresie UE ma możliwość oddziaływania na wspólne decyzje w zakresie reagowania na incydenty związane z zagrożeniem bezpieczeństwa? 4. Czy UE jest przygotowana na zagrożenia nowej generacji wynikające z coraz szerszego wykorzystywania cyberprzestrzeni?

Jako zastosowane metody badawcze uznano: „abstrahowanie, analizę, analogię, dedukcję, indukcję, metodę normatywną, porównanie, segmentację, syntezę, uogólnianie” nie uzasadniając przy tym zasadności ich stosowania poza pierwszym rozdziałem (s. 34). Jako techniki badawcze wskazano: „kwerendę biblioteczną, prasową i internetową publikacji oraz analizę treści”. (s. 31) Już we wstępie monografii uznano (co jest istotne w kontekście analizy zgłoszonego osiągnięcia naukowego w perspektywie jego znacznego wkładu w rozwój dyscypliny), że „Należy uznać, że literatura dotycząca głównego problemu badawczego jest dość bogata, zwłaszcza w odniesieniu do podstawowych instytucji bezpieczeństwa”. (s. 31)

Założonym celem pierwszego rozdziału *Unia Europejska jako organizacja kształtująca bezpieczeństwo w Europie* było ukazanie „wpływu oraz implikacji zmian cywilizacyjnych, technologicznych, migracyjnych, demograficznych oraz klimatycznych w odniesieniu do poziomu bezpieczeństwa europejskiego. (s. 34)

W rozdziale podkreślono wpływ rozwoju technologii IT na zmiany cywilizacyjne, słusznie wskazując, iż jednym z zagrożeń jest pojawienie się „szumów informacyjnych” oraz

manipulacji informacją (Fake news). W tym kontekście zasygnalizowano problem globalizacji, wskazując iż związane są z nią korzyści ekonomiczne i kulturowe ale jednocześnie zagrożenia w postaci nierówności społecznych (s. 44). Globalizacja wymieniana jest wielokrotnie w treści monografii, jako czynnik kreujący środowisko bezpieczeństwa w wymiarze globalnym. Jest to bardzo istotny element wpływający na zmiany cywilizacyjne, kulturowe, ekonomiczne, polityczne a także dotyczące środowiska bezpieczeństwa w różnych wymiarach i postaciach dotyczących m.in. problemów społecznych (bezrobocie, rozwarstwienie społeczne), zagrożeń dla środowiska naturalnego (nieograniczona eksploatacja zasobów naturalnych). Warto było poświęcić globalizacji więcej miejsca, tym bardziej, iż literatura przedmiotu dotycząca zagrożeń związanych z tym procesem jest dość szeroka – należy wskazać choćby takich autorów, jak np. Naomi Klein, czy Joseph Stiglitz.

Słusznie uznano, iż istotnym czynnikiem dla środowiska bezpieczeństwa, dostrzeżonym w monografii jest proces starzejącego się społeczeństwa w skali globalnej. Proces ten ma duże znaczenie w zakresie problematyki gospodarczej i brakiem siły roboczej na rynku pracy (s. 49). Wskazano, iż pewnym rozwiązaniem tego problemu jest zjawisko migracji zasilającej gospodarkę państw docelowych. W przypadku problematyki migracji, dostrzeżono także wpływ globalizacji i związany z nią ułatwiony przepływ ludności w skali globalnej. Podkreślono korzystny wpływ w obszarze gospodarek wnoszony przez migrantów do krajów adopcyjnych (s. 51). Wskazano przy tym również zagadnienia związane z bezpieczeństwem społecznym w kontekście migracji. Warto jednak zaznaczyć, że wzmocnieniu rynku pracy oraz pozytywnym zmianom demograficznym w krajach docelowych towarzyszy jednocześnie odpływ aktywnych, w wieku produkcyjnym osób z krajów pochodzenia, co stanowi zagrożenie dla ich systemów gospodarczych. Omawiając zagadnienie zmian klimatycznych i wpływu tego czynnika na środowisko bezpieczeństwa wskazano, że posiada on genezę antropogeniczną. (s. 55) W perspektywie zmiany klimatu wspomniano ponownie o zjawisku migracji. (s. 57).

W podrozdziale *Główne współczesne zagrożenia bezpieczeństwa UE* przedstawiono reakcje unijne na pojawiające się zagrożenia, wśród których wskazano migrację, terroryzm, przestępczość zorganizowaną oraz zagrożenia w cyberprzestrzeni. W podrozdziale ujęto politykę migracyjną i azylową UE, wskazując na jej mankamenty. Uznano, że brak jest „naprawdę skutecznego wspólnego europejskiego systemu azylowego” (s. 77) W pracy stwierdzono, że legalna migracja powinna uwzględniać potrzeby rynku pracy państw

członkowskich oraz możliwości państw w zakresie integracji migrantów z uwzględnieniem „wyzwań demograficznych i kryzysu gospodarczego w poszczególnych krajach” (s. 79).

Przedstawiając działania UE w zakresie zapobiegania terroryzmowi wskazano na dokumenty dotyczące tych działań w tym na fundamentalne w tym zakresie Dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2017/541 oraz Decyzję Ramową Rady o wykonywaniu nakazów zamrażania własności lub dowodów w Unii Europejskiej z dnia 22 lipca 2002r. z późniejszymi zmianami. W recenzowanej monografii w części dotyczącej zwalczania terroryzmu wskazano na działania dotyczące „zamrażania aktywów”, omawiając decyzje Parlamentu Europejskiego podejmowane w 2018 roku. (s. 86) Koniecznym wydaje się wskazanie odnośnika do dokumentu Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/843 z dnia 30 maja 2018 r. zmieniająca dyrektywę (UE) 2015/849 w sprawie zapobiegania wykorzystywaniu systemu finansowego do prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu oraz zmieniająca dyrektywy 2009/138/WE i 2013/36/UE.

Należy jednak zauważyć, że celem terrorystów jest nie tylko osłabianie społeczeństw i demokratycznych systemów politycznych ale również każdego systemu politycznego, przeciwko któremu działają. (s. 88).

Problemem dostrzeganym przez UE w ramach bezpieczeństwa wewnętrznego jest rozwój i działalność przestępczości zorganizowanej. W recenzowanej monografii omówiono działania UE w zakresie zwalczania przestępczości zorganizowanej i jak słusznie zauważono: „UE musi intensywniej przeciwdziałać przestępczości zorganizowanej, w tym na szczeblu międzynarodowym, przy użyciu większej liczby narzędzi pozwalających na rozbicie przestępczych modeli biznesowych. Zwalczanie przestępczości zorganizowanej wymaga również ścisłej współpracy z organami administracji lokalnej i regionalnej oraz ze społeczeństwem obywatelskim” (s. 93). Wskazano tu także na szczególne zagrożenie dla obszarów przygranicznych. Warto wskazać, iż zagadnienie zwalczania terroryzmu i przestępczości zorganizowanej znalazło się w dokumencie Strategia Bezpieczeństwa Wewnętrznego UE na lata 2015-2020, przyjętym w czerwcu 2015 r. oraz w Priorytetach UE na lata 2022–2025 w zakresie zwalczania poważnej i zorganizowanej przestępczości przyjętych przez Radę Unii w maju 2021 roku.

Rozdział pierwszy kończy omówienie kwestii zagrożeń w cyberprzestrzeni. Kończącym postulatem o ogólnym charakterze w zakresie cyberbezpieczeństwa jest: „wyposażenie instytucji unijnych zajmujących się tym problemem w odpowiednie narzędzia

oraz instrumenty, w tym przepisy prawne, pozwalające na skuteczną walkę z takimi zagrożeniami”(s. 102)

Rozdział drugi poświęcono bezpieczeństwu wewnętrznemu, w którym przedstawiono rozwój instytucjonalny podmiotów, w których zakresie znajdowało się zapewnienie bezpieczeństwa wewnętrznego Wspólnot. Jak słusznie podkreślono, przyczyną nawiązania współpracy pomiędzy państwami w ramach TREVI były problemy ze zwalczaniem grup o charakterze terrorystycznym. Brak współpracy służb państw skutkowało możliwością unikania zatrzymania sprawców zamachów, jak i członków grup terrorystycznych, którzy przemieszczali się w obrębie Wspólnot. W rozdziale omówiono zagadnienie bezpieczeństwa wewnętrznego w odniesieniu do kolejnych traktatów, w tym w szczególności do traktatu lizbońskiego. Wskazano znaczenie Karty praw podstawowych UE oraz utworzenia i funkcjonowania strefy Schengen. Przedstawiono zasady strategii bezpieczeństwa wewnętrznego UE przyjętej w 2010 oraz w 2015 roku. Najistotniejszym elementem rozdziału poświęconego instytucjom bezpieczeństwa wewnętrznego UE jest omówienie w zarysie poszczególnych instytucji unijnych, aktywnych w tym obszarze bezpieczeństwa (komisje, komitety, agencje). Charakterystyka instytucji oparta została na dokumentach je konstytuujących. Omówienie funkcjonowania opisywanych podmiotów mogło być znacznie poznawczo bardziej interesujące w przypadku wskazania polskich wątków w ich działalności (np. CEPOL, FRONTEX).

Rozwój idei wspólnej obrony oraz tworzenia armii europejskiej, a także instytucji bezpieczeństwa zewnętrznego przedstawiony został w rozdziale trzecim. Ukazano w nim genezę współpracy państw w zakresie bezpieczeństwa militarnego. Dążenie do utworzenia europejskiej armii zostało omówione szczegółowo w pierwszym podrozdziale. Zarówno ten, jak i następny podrozdział umiejętnie omawia dynamicznie zmieniającą się sytuację polityczną oraz idee związane z Wspólną Polityką Bezpieczeństwa i Obrony w przestrzeni czasu powojennego. Brakuje tu jednak odniesienia do wzajemnych relacji pomiędzy NATO a ideą niezależnej armii europejskiej związanej z UE, której członkowie są także członkami Paktu. Pojawia się tu bowiem pytanie problemowe o stosunki polityczno-ekonomiczne (rywalizację) pomiędzy Europą a USA oraz wzajemną lojalność na arenie międzynarodowej. Zagadnienie to zostanie omówione w rozdziale czwartym, lecz problematyka ta jest sygnalizowana w rozdziale trzecim. Podobnie jak w rozdziale drugim, scharakteryzowano tu instytucje i jednostki bezpieczeństwa zewnętrznego: Europejska Agencja Obrony (EDA), Centrum Satelitarne UE (SatCen), Instytut Unii Europejskiej Studiów nad Bezpieczeństwem

(EUISS), Komitet Polityczny i Bezpieczeństwa (KPiB), Komitet Wojskowy Unii Europejskiej (EUMC).

Recenzowana praca powstała przed inwazją Federacji Rosyjskiej na Ukrainę, co zdecydowanie zmieniło architekturę bezpieczeństwa w regionie stawiając przed Unią Europejską szereg problemów związanych z przyjęciem postawy wobec państwa, które napadło na inne państwo a jednocześnie zaopatruje kraje UE w surowce energetyczne. Wojna zweryfikowała pozytywnie spójność UE, szczególnie w obszarze polityki bezpieczeństwa, pomimo niejednolitego stanowiska w kwestii siły nacisku w zakresie sankcji nałożonych na agresora.

Dynamika zmian w środowisku bezpieczeństwa sprawiła, iż rozdział czwarty *Bezpieczeństwo Unii Europejskiej – zagrożenia i wyzwania przyszłości* stracił częściowo na aktualności. Jednakże wskazane w tym rozdziale problemy nie uległy zatarciu: stosunki chińsko-amerykańskie, stan stosunków transatlantyckich (s. 245), zakres zaangażowania USA w bezpieczeństwo w Europie (wojna na Ukrainie zweryfikowała pozytywnie te zagadnienie), wzajemne relacje UE i NATO, polityka UE wobec Chińskiej Republiki Ludowej w perspektywie stosunku USA do tego państwa oraz określenie wspólnej strategii „USA–UE w zakresie utrzymania wielostronnego ładu międzynarodowego” (s. 246). W monografii wskazano, iż „Wyzwania te pojawiły się w okresie zawirowań politycznych związanych z prezydenturą Donalda Trumpa” (s. 246). Należy jednak zauważyć, że zagadnienie relacji NATO (z dominacją technologiczną USA) z armią europejską (głównie jej idea) było zagadnieniem istniejącym jeszcze przed prezydenturą Donalda Trumpa, podobnie jak problem partnerstwa/rywalizacji pomiędzy UE a USA. Rozdział ten posiada charakter analityczny, eksplanacyjny i postulatywny, gdyż omówiono w nim podstawowe obszary zagrożeń dla bezpieczeństwa jednocześnie artykułując potrzebne zmiany i ulepszenia.

W części rozdziału czwartego (s. 263-303) omówiono działania UE w związku z zagrożeniami w cyberprzestrzeni. Aktualność problemu związana jest z rozwojem technologicznym i słusznie w recenzowanej monografii wskazano, że problematyka ta stanowi jedną z najistotniejszych płaszczyzn działania instytucji unijnych w zakresie bezpieczeństwa. Problematyka cyberzagrożeń dla bezpieczeństwa jest obecnie silnie eksploatowana badawczo, co jest widoczne również w recenzowanej pracy. Warto wskazać, iż w tym zakresie funkcjonują już publikacje, m.in. Moniki Szyłkowskiej, a także samej

Magdaleny Molendowskiej (np. *Bezpieczeństwo w cyberprzestrzeni – wybrane problemy*, Toruń 2020 -współredakcja).

W zakończeniu recenzowanej monografii dokonano oceny założeń polityki bezpieczeństwa Unii Europejskiej oraz ogólnego, realnego stanu funkcjonowania instytucji unijnych w zakresie bezpieczeństwa. Sformułowano prognozę obszarów zagrożeń, z którymi będzie musiała się zmierzyć Unia w przyszłości (terroryzm, cyberprzestępczość, handel „nielegalnymi środkami odurzającymi”, podrobionymi środkami farmaceutycznymi, przestępczość zorganizowana). (s. 309)

Przyjęto założenia, iż „1) zapotrzebowanie na zapewnienie bezpieczeństwa UE w niestabilnym sąsiedztwie nadal rośnie; 2) restrykcje oszczędnościowe po kryzysie oraz pandemii COVID-19 mocno uderzyły w krajowe budżety obronne; 3) równowaga sił przesuwa się „od Zachodu do reszty”. (s. 311)

Kończąc uznano, iż przeszkodą w skuteczniejszym działaniu instytucji unijnych w zakresie bezpieczeństwa jest „luka w zarządzaniu” dotycząca braku wyposażenia odpowiednich podmiotów unijnych w pożądane kompetencje „lub niechętnie przejmują uprawnienia do kształtowania reguł gry i wyznaczania priorytetów strategicznych” (s. 311)

Na zakończenie skonstatowano, iż „zdecydowanie bardziej efektywne są agencje niż główne instytucje UE” (s. 311)

W monografii widoczna i istotna jest: agregacja wiedzy dotyczącej podmiotów instytucjonalnych z obszaru bezpieczeństwa zewnętrznego jak i wewnętrznego; próba krytycznej oceny badanej materii (instytucji i polityki); wyartykułowanie postulatów w zakresie ogólnej polityki bezpieczeństwa z wyszczególnieniem działania instytucji unijnych. Trzeci rozdział dotyczący bezpieczeństwa zewnętrznego jest interesujący poznawczo z rozwiniętą warstwą eksplanacyjną.

Zgłoszone osiągnięcie nakowe w postaci recenzowanej monografii charakteryzuje się ponadto:

Brakiem odniesienia do wskazanej we wstępie hipotezy i pytań badawczych sytuacji problemowej i założeń.

Omówienie konkretnych zagrożeń nie jest oparte o szerszą literaturę przedmiotu dotyczącą tych problemów: globalizacji (np. Naomi Klein, Joseph Stiglitz), terroryzmu (np. Kuba Jałoszyński, Waldemar Zubrzycki), migracji (np. Joanna Marszałek-Kawa, Danuta Plecka, Adam Hołub; Andrzej Wawrzusiszyn, Paweł Lubiewski), przestępczości zorganizowanej (Wiesław Mądrzejowski). Stąd drugi rozdział obciążony jest brakiem głębszego omówienia instytucji w oparciu o szerszą podstawę bibliograficzną.

Poszerzeniu wiedzy służyłoby odniesienie się do współpracy polskich instytucji bezpieczeństwa z wymienianymi instytucjami unijnymi (np. CEPOL, FRONTEX).

Uzasadnienie zastosowanej metody badawczej zamieszczono tylko w pierwszym rozdziale. Mogła to być okazja do wskazania możliwości stosowania określonych metod badawczych w naukach o bezpieczeństwie, co stanowiłoby znaczący wkład do rozwoju nauk o bezpieczeństwie.

Brak głębszej refleksji dotyczącej funkcjonowania instytucji wskazanych w monografii. Ukazanie i analiza funkcjonalności elementów systemu, o których traktuje się w monografii znacznie poszerzyłoby zakres wiedzy w naukach o bezpieczeństwie w zakresie problematyki bezpieczeństwa dotyczącej Unii Europejskiej.

Bibliografia oparta głównie o dokumenty instytucji unijnych, bez szerszego zastosowania opracowań, czy artykułów, szczególnie odnośnie wskazanych instytucji.

Wskazane i omawiane problemy stanowią ważne zagadnienia dotyczące obszaru bezpieczeństwa. Praca wpisuje się w aktualny dyskurs naukowy dotyczący omawianej problematyki, jednakże porusza już opisywane zagadnienia dotyczące np. podmiotów i instytucji bezpieczeństwa Unii Europejskiej. Stąd konstatacja, iż monografia napisana jest interesująco lecz nie stanowi jednak istotnego wkładu w rozwój dyscypliny nauk o bezpieczeństwie.

5. Ocena działalności w zakresie dydaktyki, organizacji i popularyzacji nauki.

Dr Magdalena Molendowska wykazuje się szczególną aktywnością w obszarze organizacji dydaktyki, pełniąc funkcję prodziekana Wydziału Prawa i Nauk Społecznych Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach. Była członkiem zespołu przygotowującego

programy studiów dla uruchomienia nowych kierunków studiów na Wydziale Prawa i Nauk Społecznych Uniwersytetu Jana Kochanowskiego Kielcach: Bezpieczeństwo narodowe studia I stopnia; Bezpieczeństwo narodowe studia II stopnia. Pełniła funkcję opiekuna roku studentów kierunku Politologia w latach 2010-2014 oraz roku studentów kierunku Bezpieczeństwo narodowe w latach 2014-2017. Wykazała przy tym, w swoim dorobku organizacyjnym i dydaktycznym działania promocyjne Wydziału Prawa, Administracji i Zarządzania (obecnie Wydział Prawa i Nauk Społecznych): wyjazdy do szkół średnich, organizacja kursu przygotowującego do matury z WOS, organizacja konkursu dla młodzieży szkół średnich m.in. „10 lat Polski w UE”. Kandydatka była promotorem 45 prac dyplomowych, promotorem pomocniczym doktoratu oraz recenzentką ponad stu prac dyplomowych.

W zakresie dydaktyki, organizacji i popularyzacji nauki należy stwierdzić, iż dr. Magdalena Molendowska aktywizowała się przede wszystkim w zakresie organizacyjnym, pełniąc kierownicze funkcje w Wydziale (prodziekan; pełniąca obowiązki dziekana) oraz zasiadając w gremiach decyzyjnych Uczelni (Senat, komisje). Należy zwrócić uwagę, że jest Ona członkiem Rady Katedry Nauk o Bezpieczeństwie oraz Zespołu ds. Programów Kształcenia dla Bezpieczeństwa narodowego. Koordynuje programy rozwojowe Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach (Nowe Perspektywy; Akcelerator) na poziomie wydziałowym. Była także członkiem zespołu przygotowującego wniosek o uzyskanie uprawnień do nadawania stopnia doktora w dyscyplinie nauki o bezpieczeństwie przez Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach (uprawnienia uzyskano w 2020 roku).

Dr Magdalena Molendowska współpracuje zarówno organizacyjnie jak i badawczo z innymi ośrodkami naukowymi. W okresie od 1 marca 2021 r. do 31 maja 2021 r. odbyła staż naukowy w Staropolskiej Szkole Wyższej w Kielcach, Filia w Myślenicach, w ramach którego prowadziła badania dotyczące wpływu instytucji UE na funkcjonowanie systemu zarządzania kryzysowego w Polsce. Prowadziła współpracę z Uniwersytetem Mateja Bela w Bańskiej Bystrzycy (Erasmus + TeachingMobility – Uniwersytet Mateja Bela w Bańskiej Bystrzycy (Słowacja); 07.11.2016 – 11.11.2016). Współpracuje z Cyprus Science University, gdzie odbyła staż akademicki (01.01.2021 - 30.03.2021), jako visiting profesor (w zakresie studiów bezpieczeństwa). Prowadziła wykład on-line oraz brała udział w pracach zespołu badawczego w zakresie nielegalnej migracji. Jest przy tym członkiem rad naukowych czasopism: International Journal of Culture and Modernity (ISSN 2697-2131) (członek zespołu redakcyjnego); International Journal of Kurdish Studies (ISSN 2149-2751) (członek Rady Konsultacyjnej).

Dr Magdalena Molendowska prowadzi swoje badania uczestnicząc m.in. w szerszych zespołach badawczych, współpracując z innymi osobami, czego efektem są wspólne publikacje. Wskazała swoje członkostwo w zespole badawczym w ramach ATHENA (Projekt finansowany z środków Programu Ramowego UE w zakresie badań naukowych i innowacji Horyzont 2020. Nr umowy 101006416), kierownictwo grantów i minigrantów rektora Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach oraz kierownictwo badań statutowych.

6. Konkluzja

W mojej opinii przedstawiony do oceny dorobek naukowy, w tym w szczególności wskazane osiągnięcia naukowe Pani dr Magdaleny Molendowskiej nie są wystarczające, aby stwierdzić, że stanowią one znaczny wkład w rozwój dyscypliny nauki o bezpieczeństwie.

W związku z powyższym nie udzielam rekomendacji do przyznania Pani dr Magdalenie Molendowskiej stopnia doktora habilitowanego.

Beata Woźniak